

скої діяльності, пов'язаної з виконанням комплексу заходів по доведенню продукції від виробника до покупця. Основними її завданнями є: вивчення запитів і потреб в продукції з орієнтацією на покупцьку спроможність, і тільки при інших рівних умовах КПП може бути втримано:

- при розробці підприємством ноу-хау в області технологій, організації виробництва і управління, мотивації праці, організаційної культури, і т. д.;
- при грамотній і оперативній роботі з постачальниками, клієнтами (покупцями), дистрибуторами, державними структурами і іншими зацікавленими сторонами;
- при реалізації комплексної системи в трудових відносинах і корпоративній культурі підприємства.

ЛИТЕРАТУРА

1. Маркетинг от А до Я: 80 концепцій, які повинні знати кожен менеджер: [пер. з англ.] / Ф. Котлер, Т. Р. Тейлор, Т. В. Віноград, А. Чех, Л. Л. Царук. – СПб.: Нева, 2003. – 224 с.
2. Портер М. Міжнародна конкуренція: Конкурентні переваги країн / М. Портер. – М.: Міжнародні відносини, 1993. – 896 с.
3. Стратегічний менеджмент: Мистецтво розробки і реалізації стратегії: навч. для вузів: [пер. з англ.] / А. А. Томпсон, А. Д. Стрикленд, Л. Г. Зайцев, М. І. Соколова. – М.: Банки і біржі; ЮНІТИ, 1998. – 576 с.
4. Управління організацією: навч. для вузів / кол. автор, Азоев Г. Л., Баранчев В. П., Гунин В. Н., Кибанов А. Я., Поршнев А. Г., Румянцев З. П., Саломатин Н. А. – М.: ИНФРА-М, 2005. – 715 с.
5. Азоев Г. Л. Конкурентні переваги фірми / Г. Л. Азоев, А. П. Челенков. – М.: Типографія «Новості», 2000. – 289 с.
6. Воронкова А. Е. Управлінські рішення у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства: організаційний аспект / А. Е. Воронкова, Н. Г. Калюжна, В. І. Отенко; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. – Х.: ІНЖЕК, 2008. – 511 с.
7. Пригожин А. І. Методи розвитку організацій / А. І. Пригожин. – М.: МЦФЭР, 2003. – 864 с.
8. Методичні рекомендації по визначенню факторів конкурентоспроможності продукції галузі. – М.: НИИМАШ, 1986. – 113 с.
9. Фатфутдинов Р. А. Конкурентоспроможність: економіка, стратегія, управління / Р. А. Фатфутдинов. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 312 с.

УДК 339.061.5:65.012.8:33

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ КОРПОРАТИВНИХ МЕРЕЖ

В. І. Ящук, кандидат економічних наук

Лібералізація торгівлі як складової ринкової економіки зумовлює широку демонополізацію торговельної сфери, свободу вибору організаційних форм і методів торговельної діяльності, жорстку конкуренцію, корпоративізацію торговельних структур і їх інтеграцію у міжнародні торговельно-економічні зв'язки. Ці процеси супроводжуються суттєвими ризи-

ками та загрозами фінансовій безпеці підприємств торгівлі.

Щоб ефективно управляти фінансовою безпекою підприємств роздрібною торгівлю корпоративних мереж, необхідно розробити обґрунтовану методику її оцінювання та організації процесу її забезпечення, що дозволить адаптуватися до сучасних умов господарюван-

ня. Зважаючи на це, основним завданням підприємств роздрібної торгівлі корпоративних мереж є досягнення належного рівня їх фінансової безпеки: попередження і мінімізація дії внутрішніх і зовнішніх загроз.

Вагомий внесок у дослідження проблем забезпечення фінансової безпеки та проблеми життєздатності та ефективності функціонування підприємств зробили Л. І. Донець [1], С. Ф. Покропивний [2], Є. А. Олейников [3]. Проте існуючі концепції, теоретичні положення і методологічні підходи орієнтовані на забезпечення фінансової безпеки торговельного підприємства загалом, без урахування їх організаційних форм, типів, спеціалізації і масштабів діяльності. Вагомий внесок учених не заперечує доцільності досліджень із забезпечення фінансової безпеки торговельних підприємств сучасних корпоративних мереж із урахуванням можливих загроз їх ефективному функціонуванню. Викладене вище зумовлює актуальність статті, мету та завдання дослідження.

Основною метою статті є обґрунтування теоретичних засад і розроблення практичних рекомендацій щодо забезпечення фінансової безпеки підприємств роздрібної торгівлі корпоративних мереж. Досягнення зазначеної мети зумовило необхідність постановки та вирішення таких завдань:

- уточнити сутнісні характеристики фінансової безпеки підприємств роздрібної торгівлі корпоративних мереж;
- обґрунтувати структурні характеристики фінансової безпеки підприємств роздрібної торгівлі корпоративних мереж;
- визначити вплив чинників і джерел загроз фінансовій безпеці підприємств роздрібної торгівлі корпоративних мереж.

Домінуючою складовою для підприємства будь-якої галузі є фінансова, адже вона уособлює можливості його розвитку [1], не є винятком і підприємства роздрібної торгівлі корпоративних мереж. Процес забезпечення фінансової безпеки може бути визначений як сукупність робіт із забезпечення максимально високого рівня платоспроможності підприємства та його ліквідності, найбільш ефективної структури капіталу. Цей процес також вклю-

чає підвищення якості планування і реалізації фінансово-господарської діяльності підприємства в усіх напрямках стратегічного й оперативного планування та управління технологічним, інтелектуальним і кадровим потенціалом підприємства, його основними та оборотними активами з метою максимізації прибутку та підвищення рівня рентабельності бізнесу.

Фінансова безпека підприємства характеризується власним складом, набором функціональних критеріїв і способами забезпечення [1]. Вона може бути визначена як стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів підприємства, виражений в оптимальних значеннях фінансових показників прибутковості та рентабельності бізнесу, якості управління та використання основних і оборотних засобів підприємства, структури його капіталу, норми дивідендних виплат за цінними паперами підприємства, а також курсової вартості його цінних паперів як синтетичного індикатора поточного фінансово-господарського стану підприємств роздрібної торгівлі корпоративних мереж і перспектив його технологічного й фінансового розвитку [1, 3].

Значення класифікації загроз економічній безпеці полягає у необхідності тверезо оцінити ситуацію, що склалася, дати оцінку існуючим негативним моментам і на цій основі розробити обґрунтовані рекомендації для прийняття конкретних заходів з метою усунення їх впливу [4].

Процес забезпечення фінансової безпеки перш за все передбачає з'ясування та вивчення можливих і та чинників загроз і негативних впливів, що зумовлює їх дослідження. Внутрішні негативні впливи суб'єктивного характеру на фінансову безпеку підприємства – це помилки та неякісні дії співробітників даного підприємства. Серед основних чинників негативних впливів на фінансову безпеку можна відмітити неефективне фінансове планування всіх аспектів діяльності підприємства та некваліфіковане управління активами підприємства. Основними проблемами тут є слабке управління оборотними коштами та загальною структурою капіталу підприємства, неякісний контроль за системою фінансових потоків підприємства та

поточними, а також очікуваними, показниками ліквідності оборотних коштів і платоспроможності підприємства [1]. Недостатньо чіткий контроль за структурою капіталу підприємства, співвідношенням основних і оборотних засобів, часткою позикових коштів відносно власного капіталу загрожує підприємству збитками фінансового характеру. Це відбувається внаслідок нестачі коштів для ефективного технологічного розвитку підприємства або збільшення ризику втрати його господарської самостійності і зниження рентабельності операцій через збільшення частки позичених коштів і підвищення затратної частини за рахунок витрат на обслуговування кредитних ресурсів.

Значною загрозою фінансовій безпеці підприємств роздрібно торгівлі корпоративних мереж може також бути недостатній контроль за структурою вкладів підприємства, співвідношенням частин фінансового портфеля підприємств роздрібно торгівлі корпоративних мереж із ризикованістю та дохідністю її складових. Це стосується також і структури технологічних інвестицій.

Серед найбільш поширених зовнішніх негативних впливів на фінансову безпеку є дії конкурентів, які полягають у застосуванні методів цінової конкуренції, удосконалення

власної продукції, рекламні та сервісні програми, вкладання коштів у технологічні розробки, спроби зниження витрат за рахунок удосконалення організаційної структури підприємств роздрібно торгівлі корпоративних мереж, модернізації виробничого процесу, системи управління тощо. Крім того, очевидними чинниками загроз з боку конкурентів є промисловий шпідіаж і лобіювання підприємством відповідних його інтересам рішень державних органів влади.

Ще одним важливим аспектом розгляду зовнішніх негативних впливів суб'єктивного характеру є негативні впливи на ринок цінних паперів підприємств роздрібно торгівлі корпоративних мереж. З одного боку, виникає загроза скуповування значних, аж до контрольних, пакетів акцій даного підприємства конкурентами чи великими інвесторами, а з іншого – спекуляція акціями даного підприємства портфельних інвесторів веде до різких змін котирування цінних паперів мережі ритейлу.

Класифікація джерел і чинників загроз фінансовій безпеці підприємств роздрібно торгівлі корпоративних мереж докладніше зображено на рис.

Слід відмітити, що можливий збиток від негативних впливів суб'єктивного

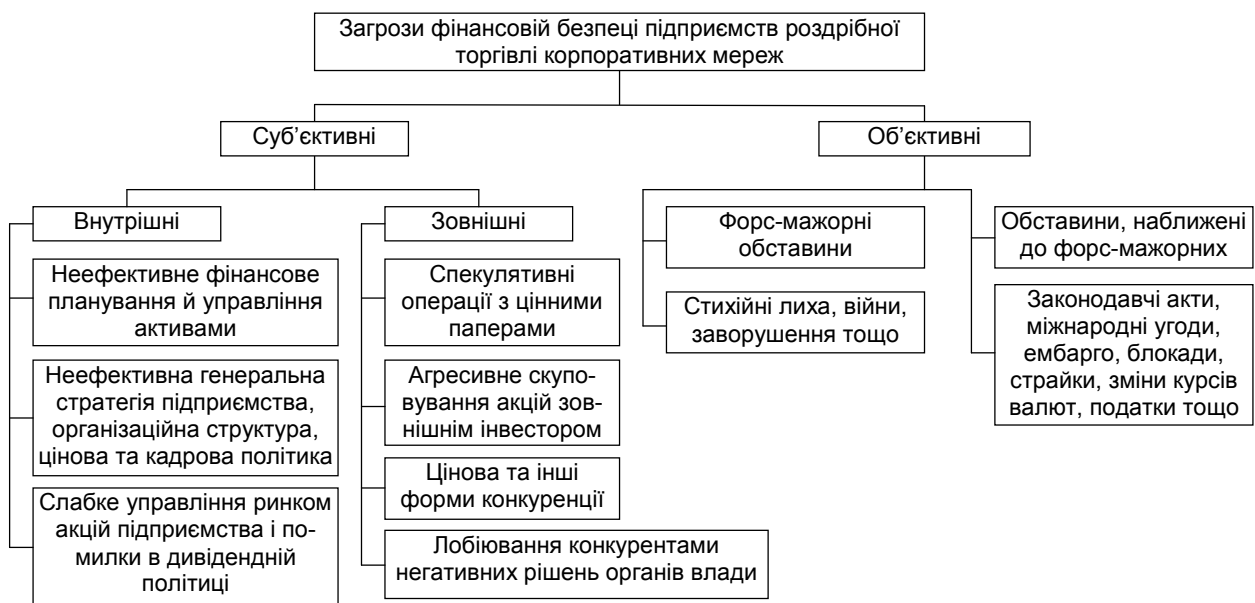

Рис. Схема загроз фінансовій безпеці підприємств роздрібно торгівлі корпоративних мереж (розроблено автором)

характеру для фінансової безпеки підприємств роздрібною торгівлі корпоративних мереж досить великий, однак, зважаючи на їх очевидність і відносну передбачуваність, існує реальна можливість їх уникнути. На відміну від негативних впливів об'єктивного характеру, серед яких можна виділити формажорні обставини, а також наближені до них обставини. Уникнення збитків від більшості таких обставин досить проблематичне, а інколи й неможливе. Це пов'язано із тим, що виникнення таких ситуацій та їх вплив на стан і діяльність підприємств роздрібною торгівлі корпоративних мереж не залежить від самого підприємства, а отже, не піддається його безпосередньому впливу.

Отже, невдале господарювання підприємств роздрібною торгівлі корпоративних мереж може призвести до загроз як мережі підприємства ритейлу, так і національної безпеки України. Тому у статті визначено чинники та джерела загроз, що впливають на фінансову безпеку підприємств роздрібною торгівлі корпоративних мереж. Проведені дослідження чинників і джерел загроз фінансовій безпеці підприємств роздрібною торгівлі корпоративних мереж дозволили удосконалити їх класифікацію з урахуванням специфіки діяльності досліджуваних підприємств.

ЛІТЕРАТУРА

1. Донець Л. І. Економічна безпека підприємства : навч. посіб. / Л. І. Донець, Н. В. Ващенко. – К. : Центр учб. л-ри, 2008. – 240 с.
2. Економіка підприємства : підручник / [за заг. ред. проф. С. Ф. Покропивного]. – [2-ге вид., перероб. та допов.]. – К. : КНЕУ, 2001. – 528 с.
3. Основы экономической безопасности. (Государство, регион, предприятие, личность) / [под ред. Е. А. Олейникова]. – М. : ЗАО «Бизнес-школа «Интел-Синтез»», 1997. – 288 с.
4. Алексеев І. В. Стратегії розвитку підприємств і державне регулювання економіки : монографія / І. В. Алексеев. – К. : Вид-во УАДУ, 1998. – 204 с.
5. Ящук В. І. Методи оцінювання економічної безпеки підприємства ритейлу / В. І. Ящук // Вісник Львівської комерційної. – 2010. – Вип. 33. – С. 126–130. – (Серія економічна).
6. Ящук В. І. Методичні підходи до забезпечення економічної безпеки підприємства ритейлу / В. І. Ящук // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми економіки та управління. – 2010. – № 668. – С. 218–223.
7. Ящук В. І. Аналіз стану та перспективи розвитку ритейлу в Україні / В. І. Ящук // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.5. – С. 276–285.

УДК 330.322:658.152

ЕВОЛЮЦІЯ МЕТОДІВ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

П. В. Кухта, кандидат економічних наук

У сучасних умовах розвитку економіки України та гострого дефіциту на підприємствах вільних фінансових ресурсів, що можуть бути спрямовані на реальне інвестування, критичного значення набуло правильне обґрунтування доцільності реалізації інвестиційних проектів, що є найбільш відповідальним і складним етапом у процесі управління інвес-

тиційною діяльністю підприємств. Помилки у цій сфері виправити або хоча б компенсувати надзвичайно важко, практично неможливо. Від того, наскільки об'єктивно, всебічно та якісно проведено таке обґрунтування, залежать терміни повернення вкладеного капіталу та темпи економічного розвитку підприємства.